

ปัจจัยที่มีผลต่อกระแสความนิยมของพรรคก้าวไกล ในการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. 2566 :
กรณีศึกษาเขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 4

The study of the factors on the popularity of Move Forward
Party in the 2023 National Election:
The Case Study of Electoral District No.1 and 4

[Received: April 11, 2024; Revised: May 27, 2024; Accepted: May 29, 2024]

ศราวุฒิ วรรณโสภา

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

Sarawut Wannasopha

Faculty of Political Science,
Ubon Ratchathani University

ชลธิชา มณีรัตน์

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

Chonthicha Maneerat

Faculty of Political Science,
Ubon Ratchathani University

ประเทือง ม่วงอ่อน

อาจารย์คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

Pratueang MOUNG-ON

Ph.D., Faculty of Political Science,
Ubon Ratchathani University

ฐิติมาพร อินทร์โสม

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

Thitimaporn Insom

Faculty of Political Science,
Ubon Ratchathani University

สุธิดา จุมครอง

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

Suthida Chumkhong

Faculty of Political Science,
Ubon Ratchathani University

CORRESPONDING AUTHOR

Pratueang MOUNG-ON, Ph.D., Faculty of Political Science, Ubon Ratchathani University,
Thailand. E-mail: na.sisaket20@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อกระแสนิยมของพรรคก้าวไกล ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. 2566 : กรณีศึกษาเขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 4 มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ (1) ศึกษาปัจจัยที่ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี เขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 4 ของพรรคก้าวไกล ได้รับความนิยมในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 (2) ศึกษามุมมองของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีต่อด้านนโยบายของพรรคก้าวไกล ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บข้อมูลจากสื่อโซเชียลมีเดีย การสัมภาษณ์และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษา ค้นพบว่า (1) กระแสนิยมของผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประกอบไปด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ (1.1) ปัจจัยด้านกระแสนิยมที่มาจากพรรค กระแสพรรคเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ช่วยหนุนเสริมทำให้ผู้สมัครพรรคก้าวไกลได้รับความนิยมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. 2566 กระแสพรรครวมถึงกระแสนิยมในตัวหัวหน้าพรรคก้าวไกล คือ คุณพิธา ลี้มเจริญรัตน์ กระแสนิยมจากแนวนโยบายของพรรค และภาพลักษณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวกับพรรคก้าวไกล (1.2) ปัจจัยด้านตัวบุคคลผู้สมัคร กระแสนิยมที่เกิดขึ้นจากตัวผู้สมัคร โดยผู้สมัครจะต้องแสดงบทบาท ทำกิจกรรม ลงพื้นที่ให้ประชาชนรับรู้อย่างต่อเนื่องด้วย จึงจะทำให้ผู้สมัครจากพรรคก้าวไกลบุคคลนั้นมีโอกาสชนะการเลือกตั้ง (1.3) ปัจจัยด้านความต้องการของประชาชน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ต้องการเปลี่ยนแปลงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ชนะการเลือกตั้งมาหลายสมัย (1.4) ปัจจัยด้านกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคม ความสั่นไหวกับระบบการเมืองและสังคมแบบเดิม ๆ รวมทั้งการเพิ่มขึ้นของกลุ่มคนรุ่นใหม่ เป็นต้น (2) มุมมองของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 4 ที่มีต่อด้านนโยบายของพรรคก้าวไกล จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ประชาชนมีความหวังในแนวนโยบายของพรรคก้าวไกล และมองว่านโยบายที่นำเสนอจะสามารถแก้ปัญหาในเชิงโครงสร้างทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศได้ ข้อเสนอแนะ กระแสพรรคเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยทำให้ผู้สมัครพรรคก้าวไกลได้รับความนิยม แต่ไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้สมัครคนนั้นได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง ตัวผู้สมัครจะต้องลงพื้นที่ทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน โฆษณาประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ เพื่อให้เกิดความนิยมในตัวผู้สมัครเองด้วย แล้วอาศัยกระแสพรรคเป็นตัวหนุนเสริม สนับสนุน เพื่อต่อสู้กับกระแสการใช้เงินซื้อเสียง โดยเฉพาะในเขตพื้นที่สังคมชนบท หรือเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล

คำสำคัญ : พรรคก้าวไกล; จังหวัดอุบลราชธานี; ความนิยม

Abstract

The study of the factors on the popularity of Move Forward Party in the 2023 National Election: The Case Study of Electoral District No.1 and 4 has 2 objectives; (1) to study the factors on the popularity of Move Forward Party's candidates in Ubon Ratchathani in the National Election on 14 May 2023 (Electoral District No.1 and 4); and (2) to examine the perspectives of the voters in the Electoral District No.1 and 4 in Ubon Ratchathani towards the policy of Move Forward Party. This research is qualitative and data was acquired from social media platforms. Other methods include interviews and analysis of related documents. The findings indicate that the popularity of the candidates for the member of parliaments has 4 components. First, the popularity of the party is the most important factor that leads to the popularity of the candidates from Move Forward Party in the 2023 National Election in Ubon Ratchathani. This includes the popularity of Pita Limjaroenrat as the Head of Move Forward Party and other related images as well. Second, it is the candidates' personal factors that they have to continuously play a role in running political campaigns and visiting the people themselves so that they have more chances to win the election. Third, the voters' demands must be mentioned as they wanted changes and the replacement of the former members of the parliament who have represented the electoral districts for many years. Fourth, the demand for social and political changes are the factors as the young generation voters are desperate with the same old political and social structure. In addition, the perspectives of the voters in the Election District No. 1 and 4. In Ubon Ratchathani towards the policy of Move Forward Party indicate that they have hope in the party's policy. They foresaw their potentials that will bring about the structural changes both at the local and national level. This research recommends that the popularity of the party leads to popularity of the candidates. However, it is not enough to win the election. The candidates must enter the electoral districts and run the political campaigns with the community for their public relations. The eligible voters will have a chance to get to know the candidates. The popularity of the party will be

the support in the competition with the trend of vote-buying especially in the rural areas and those under the authority of Subdistrict Administrative Organization.

Keywords: Move Forward Party; Ubon Ratchathani; Popularity

บทนำ

การเลือกตั้งใน พ.ศ. 2562 เป็นการเลือกตั้งโดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ที่มาจากการคัดเลือกของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) สภาแต่งตั้งที่มาจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) หรือคณะรัฐประหารที่มี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้า ซึ่งการเลือกตั้งดังกล่าวล้นเต็มไปด้วยปัญหาทั้งก่อนการเลือกตั้ง และหลังการเลือกตั้ง โดยปัญหาหลัก ๆ คือ ปัญหาการรายงานผลคะแนน จึงทำให้การเลือกตั้งที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 เป็นการเลือกตั้งที่ตึงเครียดทางการเมืองของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ครองอำนาจการปกครอง ตั้งแต่มีการทำรัฐประหารใน พ.ศ. 2557 ส่งผลให้การกระจายอำนาจถูกแช่แข็ง โดยการเลือกตั้งในครั้งนี้ถือเป็นการเลือกตั้งที่ประชาชนให้ความสนใจและจับตามองมากที่สุด เนื่องจากเสียงวิจารณ์ความโปร่งใสคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เกิดขึ้น (กกต.) ในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2562 คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ได้ประกาศแบ่งเขตการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อออกเป็น 11 เขต ซึ่งเพิ่มจากการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2562 มา 1 เขต

อย่างไรก็ตาม การที่พรรคอนาคตใหม่ได้รับความนิยมอย่างสูง จึงทำให้มีหลายกลุ่มอำนาจเก่าเกิดความไม่พอใจต่อการเติบโตอย่างรวดเร็วของพรรคอนาคตใหม่ หลังการเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 จบลงนายศรีสุวรรณ จรรยา ได้ร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อให้มีการตรวจสอบสัญญาเงินกู้ระหว่างนายธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ หัวหน้าพรรคอนาคตใหม่ ที่ได้ให้พรรคกู้เงิน เป็นจำนวน 191.2 ล้านบาท เพื่อใช้ในช่วงก่อนการเลือกตั้ง ว่ามีความชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ (BBC NEWS ไทย, 2566)

ต่อมา หลังมีการพิจารณาเอกสารและหลักฐานของศาล คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติ 5 ต่อ 2 เสียง ให้มีการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้มีการพิจารณาสั่งยุบพรรคอนาคตใหม่ เพราะเป็นการกระทำความผิดมาตรา 72 ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ต่อมาในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำสั่งวินิจฉัยให้ยุบพรรคอนาคตใหม่ พร้อมตัดสิทธิ์ทางการเมืองของ นายธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ ในการเป็นกรรมการบริหารพรรค เป็นเวลา 10 ปี ทำให้พรรคอนาคตใหม่เป็นพรรคการเมืองที่มาไวไปไว โดยสมาชิกที่เหลือของพรรคอนาคตใหม่ ก็ได้มีการรวมตัวกันเป็นพรรคใหม่ โดยใช้ชื่อว่า “พรรคก้าวไกล” ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2563 โดยมีนายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ เป็นหัวหน้าพรรค (BBC NEWS ไทย, 2566)

ทั้งนี้ การเกิดขึ้นของพรรคก้าวไกลหลังจากพรรคอนาคตใหม่ถูกยุบ ทำให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้เข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น ซึ่งในช่วงนั้นมีกระแสต่าง ๆ มากมายจากหลายพรรค เช่น ในเรื่องนโยบาย จุดยืนของพรรค เป็นต้น กระแสพรรคที่มาแรง คือ พรรคก้าวไกล ทั้งก่อนการเลือกตั้งและหลังการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นในตัวของหัวหน้าพรรคก้าวไกลอาจจะเป็นคนรุ่นใหม่ ที่ได้นำปัญหามาจัดทำเป็นนโยบายต่าง ๆ เช่น นโยบายไฮไลต์ นโยบาย 100 วันแรก และนโยบายหลักดันต่อสุดท้าย คือ นโยบายเกี่ยวกับอาชีพ ดังนั้น ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสาร ทั้งจาก ข่าวสารทางโทรทัศน์

หนังสือพิมพ์ และสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ทั้งการรณรงค์หาเสียง นโยบายการหาเสียงของผู้สมัครและพรรคการเมือง ทำให้กระแสความนิยมของพรรคก้าวไกลพุ่งขึ้นจากเดิมมาก ซึ่งเป็นโอกาสดีที่จะทำให้พรรคก้าวไกลได้รับคะแนนเสียงจากประชาชน โดยเฉพาะพื้นที่ในเขตเมืองที่มีทั้งชนชั้นกลาง ชนชั้นแรงงาน และผู้ประกอบการ ที่ได้รับผลกระทบจากรัฐบาลชุดก่อนเป็นระยะเวลายาวนานถึง 9 ปี เวลาล่วงเลยมาถึงวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 ที่ประชาชนจะได้ใช้สิทธิใช้เสียงของตนเองอีกครั้งในการกำหนดอนาคตของตนเองและประเทศ สุดท้ายทำให้พรรคก้าวไกลได้ที่นั่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตจำนวน 112 ที่นั่ง และได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ 39 ที่นั่ง รวมแล้วได้ทั้งหมด 151 ที่นั่ง ทำให้พรรคก้าวไกลได้คะแนนเสียงมาเป็นอัน 1 และเป็นพรรคแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล (BBC NEWS ไทย, 2566)

ภาพที่ 1 ผลคะแนนระหว่างพรรคเพื่อไทยและพรรคก้าวไกลในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. 2566

อันดับ	ส.ส.เขต	คะแนน
1	 นายวรสิทธิ์ วัลย์นิรันดร์ เพื่อไทย	32,468
2	 นายวิศรุต สวัสดิ์ ก้าวไกล	31,112

ที่มา : ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไป พ.ศ. 2566 โดย สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง, 2566 (<https://ectreport66.ect.go.th/overview>)

ภาพที่ 2 ผลคะแนนระหว่างพรรคเพื่อไทยและพรรคก้าวไกลในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
เขตเลือกตั้งที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. 2566

อันดับ	ส.ส.เขต	คะแนน
1	 นางสาวกิตติธัญญา วาจาดี เพื่อไทย	39,462
2	 นายวัฒนชัย มากมูล ก้าวไกล	31,052

ที่มา : ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไป พ.ศ. 2566 โดย สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง, 2566 (<https://ectreport66.ect.go.th/overview>)

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตของพรรคก้าวไกล จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. 2566 เขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอเมืองอุบลราชธานี (ยกเว้นตำบลไร่น้อย ตำบลหัวเรือ ตำบลชีเหล็ก ตำบลปะอาว และตำบลหนองขอน) และเขตเลือกตั้งที่ 4 อำเภวารินชำราบ อำเภอสำโรง (เฉพาะตำบลสำโรง ตำบลโคกก่อง และตำบลบอน) ซึ่งเป็นการลงสมัครรับเลือกตั้งครั้งแรกของผู้แทนทั้ง 2 เขต โดยเขตเลือกตั้งที่ 1 นายวิศรุต สวัสดิ์วีร ได้คะแนนทั้งหมด 31,112 คะแนน และเขตเลือกตั้งที่ 4 นายวัฒนชัย มากมูล ได้คะแนนเสียงทั้งหมด 31,052 คะแนน ซึ่งทั้ง 2 เขตของพรรคก้าวไกล คะแนนใกล้เคียงกับพรรคที่ชนะการเลือกตั้ง ถึงแม้พรรคก้าวไกลจะเป็นพรรคใหม่ โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการได้รับคะแนนเสียง อาจจะสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการเป็นคนรุ่นใหม่ การมีจุดยืนความต้องการให้ประชาชนทุกคนมีชีวิตที่เท่าเทียมกัน การลงพื้นที่ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน ผู้ลงสมัครเป็นคนรุ่นใหม่ที่ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย อีกทั้งการทำงานผ่านสื่อออนไลน์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องการนำเสนอได้ง่าย อีกทั้งพรรคก้าวไกลเป็นพรรคที่กลุ่มวัยรุ่นส่วนใหญ่นิยมให้ความสนใจ เกิดกลุ่มคนหรือประชาชนที่มีอายุครบ 18 ปี มากขึ้นจากเดิม (ประเทือง ม่วงอ่อน, 2567) เกิดหัวคะแนนธรรมชาติ หรือประชาชนต้องการการเปลี่ยนแปลง หรืออาจจะเกิดจากตัวแปรหรือ

ปัจจัยอื่นๆ ซึ่งเป็นที่มาของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เพื่อตรวจสอบข้อสมมติฐานดังกล่าว โดยเฉพาะในเขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอเมืองอุบลราชธานี (ยกเว้นตำบลไร่น้อย ตำบลหัวเรือ ตำบลขี้เหล็ก ตำบลปะอาว และตำบลหนองขอน) และเขตเลือกตั้งที่ 4 อำเภวารินชำราบ อำเภอสำโรง (เฉพาะตำบลสำโรง ตำบลโคกก่อง และตำบลบอน)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี เขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 4 ของพรรคก้าวไกล ได้รับความนิยมในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2566

2) เพื่อศึกษามุมมองของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีต่อด้านนโยบายของพรรคก้าวไกล

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดที่สำคัญ ประกอบด้วย

1) ทฤษฎีพรรคการเมือง

พรรคการเมือง คือ กลุ่มของบุคคลที่มีความคิดเห็นทางการเมืองคล้าย ๆ กันหรือมีอุดมคติทางการเมืองในแนวทางเดียวกัน รวมตัวกันเพื่อให้มีการต่อสู้แข่งขันทางการเมืองตามวิถีทางของการปกครองแบบประชาธิปไตย เพื่อต่อรองผลประโยชน์ต่าง ๆ หรือเพื่อมุ่งหวังเข้าไปเป็นรัฐบาลทำหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน กลุ่มบุคคลดังกล่าวนี้ก็คือ พรรคการเมือง (Political Party) นั่นเอง ซึ่งก็มีผู้ให้คำนิยามของคำว่า พรรคการเมืองไว้หลายท่าน อาทิเช่น วิสุทธิ์ โพธิ์แท่น (2544) ได้ให้นิยามพรรคการเมืองว่า กลุ่มคนที่มีแนวคิดหรืออุดมการณ์ทางการเมืองอย่างเดียวกันจัดตั้งเป็นรากฐาน ที่มีองค์กรที่แน่นอนชัดเจน มีการกำหนดแนวทางหรือทางเลือกที่เกี่ยวกับนโยบายสำคัญในการปกครองและการบริหารประเทศในด้านต่าง ๆ อีกทั้งยังมีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองพยายามเข้าไปมีส่วนร่วมในอำนาจรัฐจนสามารถจัดตั้งรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศ นอกจากนี้ยังมีคำอธิบายเกี่ยวกับพรรคการเมืองได้สรุปความหมายของพรรคการเมืองไว้สองประการด้วยกัน

ต่อมาคือ พรรคก้าวไกลยังคงยึดหลักการสำคัญ 3 ประการในการทำงาน ดังนี้

1.1) เป็นพรรคการเมืองที่มุ่งมั่นการทำงานการเมืองอย่างสร้างสรรค์ กล่าวคือ พรรคก้าวไกลยังคงมุ่งมั่นที่จะเสนอนโยบายที่ก้าวหน้า สร้างการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ทลายการผูกขาดทางเศรษฐกิจ และเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงทุน ทรัพยากร และสวัสดิการ โดยที่นโยบายของพรรคจะเกิดจาก (1) การวิเคราะห์วิจัยทางวิชาการ (2) การมีส่วนร่วมของประชาชน ผ่านการเข้ารับฟังปัญหาในพื้นที่โดยตรง (3) การศึกษาเปรียบเทียบตัวอย่างนโยบายต่างประเทศ

ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองนั้น พรรคก้าวไกลมุ่งมั่นที่จะแข่งขันกับพรรคการเมือง อื่น ๆ ในฐานะของคู่แข่งทางการเมือง ไม่ใช่ศัตรูทางการเมือง พรรคก้าวไกลมุ่งมั่นที่จะเอาชนะใจประชาชน ด้วยการนำเสนอนโยบายที่ก้าวหน้า และสร้างผลประโยชน์แก่ประชาชน ไม่ใช่การทำลายล้างกันทางการเมืองโดยไม่เลือกวิธีการ

1.2) เป็นพรรคการเมืองของประชาชน

พรรคก้าวไกล มีสมาชิกพรรคทุกคนเป็นเจ้าของพรรคร่วมกัน โดยแสดงออกผ่านการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคทั้งในแง่ของการระดมทุน และการตัดสินใจทางการเมือง ทั้งนี้ในส่วนการระดมทุนจากสมาชิกและผู้สนับสนุน เราจะเดินทางไปจัดกิจกรรมทั่วประเทศ ด้วยกิจกรรมในหลาย ๆ รูปแบบ และด้วยการดำเนินกิจกรรมของพรรคก้าวไกลที่อาศัยทรัพยากรจากการระดมทุนจากสมาชิกและผู้สนับสนุน พรรคก้าวไกล จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่าง กรรมการบริหารพรรค กับสมาชิกพรรค ซึ่งไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานระหว่าง “เจ้านาย - ลูกน้อง” แต่ทุกคนต่างก็มีส่วนที่เปรียบเสมือนเป็นเจ้าของพรรคการเมืองร่วมกัน ทั้งนี้ผู้บริหารพรรคเพียงไม่กี่คนจึงไม่อาจกำหนดความเป็นไปของพรรคได้ และไม่อาจกำหนดตัวผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ได้ตามอำเภอใจ ที่สำคัญ คือ เงินที่ได้จากการระดมทุน รายรับ – รายจ่าย จะถูกนำมาเปิดเผยต่อสมาชิกพรรคเพื่อสร้างความโปร่งใส และเปิดโอกาสให้ตรวจสอบได้ เมื่อสมาชิกพรรคทุกคนเป็นเจ้าของพรรคร่วมกันแล้ว สมาชิกทุกคนย่อมมีอำนาจในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของพรรค ตามการออกแบบโครงสร้าง และการดำเนินการที่อยู่บนพื้นฐานของหลักการประชาธิปไตย การมีส่วนร่วม และการกระจายอำนาจ

1.3) เป็นพรรคการเมืองที่มุ่งการทำงานการเมืองระยะยาว

พรรคก้าวไกลไม่ใช่พรรคการเมืองเฉพาะกิจที่มุ่งหมายทำงานเฉพาะการเลือกตั้งเป็นครั้ง ๆ ไป หากแต่ยังสืบทอดทางอุดมการณ์มาจากพรรคอนาคตใหม่ที่ถูกยุบพรรค เมื่อ พ.ศ. 2562 แน่อนอนว่าการเลือกตั้งเป็นพื้นที่สำคัญในการรณรงค์ทางการเมือง เป็นกลไกสำคัญในการทำให้พรรคการเมืองได้เข้าสู่อำนาจรัฐ เพื่อผลักดันนโยบายให้เกิดผล แต่การเลือกตั้งก็ไม่ใช่ทั้งหมดของการเมือง พรรคก้าวไกลจะเป็นพรรคการเมืองที่มีชีวิตตลอดเวลา ไม่ใช่จะขยับกระดองหรือรีรอทำงานเฉพาะในช่วงฤดูกาลเลือกตั้งเท่านั้น แต่พรรคก้าวไกลจะทำงานอย่างต่อเนื่องไม่มีวันหยุด เมื่อมีการเลือกตั้งพรรคก้าวไกลจะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งลงแข่งขัน และทำงานรณรงค์ทางการเมืองอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย เพื่อเข้าไปใช้อำนาจทางการเมืองในการเปลี่ยนแปลงประเทศ ซึ่งพรรคก้าวไกลต้องการมีอำนาจมิใช่เพื่อนำอำนาจมาสนองประโยชน์ส่วนตัว แต่พรรคก้าวไกลจำเป็นต้องมีอำนาจ เพื่อคืนอำนาจให้ถึงมือประชาชน ทั้งนี้เมื่อผ่านการเลือกตั้งมาแล้ว สมาชิกพรรคที่เข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองก็จะปฏิบัติหน้าที่ของตนให้สุดความสามารถ ส่วนพรรคก้าวไกลก็จะทำงานอย่างต่อเนื่องทั้งการจัดหลักสูตร “ห้องเรียนก้าวไกล” เพื่อที่จะเผยแพร่ความรู้และหลักการประชาธิปไตย พร้อมทั้งการทำงานเชิงประเด็น ในพื้นที่อย่างแข็ง

ชั้นและต่อเนื่อง พรรคก้าวไกลจะสร้างพรรคที่ทันสมัยและเป็นมิตรต่อทุกคน เป็นพื้นที่สำหรับการใช้
สอยร่วมกัน จัดกิจกรรมให้กับเยาวชน นิสิต นักศึกษา ได้มาพบปะพูดคุยกัน

สรุปได้ว่า พรรคการเมือง คือ การรวมกลุ่มของคนที่มียุทธศาสตร์ อุดมการณ์ ความคิด หรือ
เป้าหมายทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการเมืองในทิศทางเดียวกัน โดยพรรคการเมืองมีหน้าที่เป็นตัวแทน
ของประชาชนในการเข้าไปผลักดันนโยบายต่าง ๆ การบริหารประเทศ และแนวทางหรือนโยบายในการ
บริหารของแต่ละพรรค ที่มีความแตกต่างกันไปตามอุดมการณ์ของพรรคการเมือง ซึ่งพรรคการเมืองที่
จะได้เข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารจะถูกคัดเลือกโดยประชาชน ผ่านระบบการเลือกตั้ง เช่นเดียวกับการ
ศึกษาพรรคการเมืองคือ พรรคก้าวไกล

2) แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

การศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในระบอบการเมืองต่าง ๆ นั้น ในแง่มุมหนึ่ง
นับได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามที่จะทำให้เกิดความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับ
ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เพราะความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับกระบวนการปกครอง
ได้รับการกล่าวถึงว่าเป็นหัวใจของกิจกรรมทางการเมืองทุกระบบ ซึ่งในการศึกษาพฤติกรรมการ
ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในสังคมสมัยใหม่นั้น ยังมีความซับซ้อนและหลากหลายมากขึ้นกว่าการนำเสนอ
เพียงแนวคิดการเลือกอย่างมีเหตุผลเพียงอย่างเดียว แต่จำเป็นต้องศึกษาควบคู่กันไปกับทฤษฎีปัจจัย
กำหนด (Deterministic Theory) กล่าวคือ ศึกษาว่าในการลงคะแนนเสียงนั้น มีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อ
การตัดสินใจทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งโดยในทางทฤษฎีแล้ว ได้กำหนดปัจจัยทั่วไป เช่น เพศ
อายุ อาชีพ การศึกษา ที่อยู่อาศัย ฯลฯ เหล่านี้ เป็นปัจจัยขั้นพื้นฐาน แต่ในขณะเดียวกันก็มีปัจจัยทาง
สังคม การเมือง ที่ส่งผลต่อการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงอีกด้วย

ปัจจัยที่ 1 คือ การพึงพาต่อรัฐหรือ เป็นลูกจ้างรัฐ ข้าราชการ

ปัจจัยที่ 2 คือ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของรัฐหรือตัวผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ด้วย

ปัจจัยที่ 3 คือ การหลีกเลี่ยงความขัดแย้งโดยไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (สมพันธ์ เตชะอธิกและคณะ,
2553)

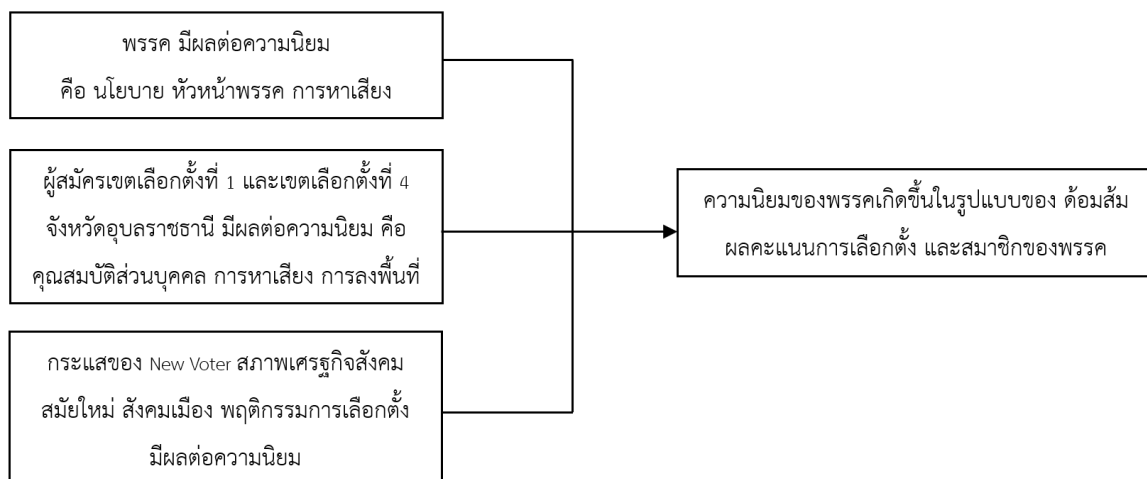
นอกจากนี้ มีงานศึกษาที่ได้ค้นพบว่า อะไร คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง
โดยเฉพาะพฤติกรรมในการเลือกตั้งของประชาชนผู้ใช้สิทธิลงคะแนน อะไร คือ แหล่งที่มาของคุณค่า
และกระบวนการเคลื่อนไหวที่ช่วยรักษาสันติสุข หรือเป็นอันตรายต่อระบอบประชาธิปไตย รวมทั้ง
อธิบายว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกตั้ง นอกจากจะมีผลต่อการตัดสินใจเลือกแล้ว ทั้งนี้ยังมีผลต่อการ
ตัดสินใจว่าจะลงคะแนนเสียงหรือไม่ (สมพันธ์ เตชะอธิก-และคณะ, 2553)

3) แนวคิดการหาเสียงเลือกตั้งผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media)

ภิเชก ชัยนิรันดร์ (2553) ได้ให้นิยามของสื่อสังคมออนไลน์ คือ สื่อที่สามารถตอบสนองกันได้หลายทิศทาง ผ่านการใช้งานเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งสื่อสังคมออนไลน์อาจอยู่ในรูปแบบของข้อความ เสียง รูปภาพหรือวิดีโอ ผู้ใช้งานสามารถโต้ตอบกันได้ผ่านการใช้งานบนเว็บไซต์หรือสื่อต่าง ๆ โดยสื่อออนไลน์ คือ สื่อที่ทุกคนสามารถเข้าใช้งานได้ สามารถใช้งานร่วมกันหลาย ๆ คนในการสนทนาได้ (Many-to-Many) จนเกิดเป็นกลุ่มทางสังคมออนไลน์สำหรับผู้ที่มีความสนใจร่วมกัน เช่น การรวมกลุ่มกันของคนที่มีความชื่นชอบพรรคก้าวไกล โดยใช้ชื่อว่า “ด้อมส้ม” อีกทั้งสื่อสังคมออนไลน์ยังเป็นพื้นที่ที่สามารถเข้าไปสร้าง Content เพื่อเผยแพร่เรื่องราวหรือสิ่งที่ต้องการจะนำเสนอได้ หากเนื้อหาของ Content นั้น เป็นที่ชื่นชอบของคนหมู่มาก ก็จะเป็นผู้ทรงอิทธิพล (Influencers) ทำให้มีผู้ติดตาม ดูเป็นผู้ที่มีความน่าเชื่อถือ และหากเป็นในทางการตลาดก็จะทำให้สามารถโน้มน้าวใจบุคคลอื่นในการตัดสินใจซื้อสินค้า บริการ หรือเชื่อในสิ่งที่พูดได้โดยง่าย

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อกระแสดความนิยมของพรรคก้าวไกล ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ.2566 : กรณีศึกษาเขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 4 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี เขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 4 ของพรรคก้าวไกล ได้รับความนิยมในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 และศึกษามุมมองของประชาชน ในเขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 4 ที่มีต่อด้านนโยบายของพรรคก้าวไกล จังหวัดอุบลราชธานี

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา: คณะผู้วิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ใช้ระเบียบวิธีศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) อาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สื่อออนไลน์ ประกาศ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง อาทิ ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2566 รวมทั้งสิ่งพิมพ์เอกสารที่เกี่ยวข้อง หนังสือ เว็บไซต์ สื่อออนไลน์ เป็นต้น

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (in-depth interview) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured interview) และการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Group interview) ซึ่งการสัมภาษณ์นี้หาผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ซึ่งแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มตัวแทนพรรคการเมือง ได้แก่ ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 4 พรรคก้าวไกล จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย

นายวิศรุต สวัสดิ์วร ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตจังหวัดอุบลราชธานี เขตเลือกตั้งที่ 1 พรรคก้าวไกล

นายวัฒนชัย มากมูล ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตจังหวัดอุบลราชธานี เขตเลือกตั้งที่ 4 พรรคก้าวไกล

กลุ่มที่ 2 กลุ่มตัวแทนประชาชน ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อกระแสนิยมของพรรคก้าวไกล ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี จำนวนทั้งสิ้น 20 คน

หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวแทนประชาชน พิจารณาจากความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ หรือความเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง เช่น เป็นหัวหน้าคะแนนให้พรรคการเมือง เป็นผู้นำชุมชน หรือเป็นผู้ที่ติดตามข่าวสารทางการเมืองในพื้นที่มาโดยตลอด

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งประเด็นในการนำเสนอออกเป็น 2 ประเด็นตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยที่ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี เขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 4 ของพรรคก้าวไกล ได้รับความนิยมในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2566

1.1) ปัจจัยที่มาจากพรรคการเมือง

พบว่า พรรคการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้ง ประการแรก พรรคก้าวไกลมี 1 จุดยืนที่ชัดเจน คือ “จุดยืนมีลุงไม่มีเรา มีเราไม่มีลุง” ตลอดการหาเสียงในช่วงก่อนการเลือกตั้งพรรคก้าวไกลมีการย้ำชัดเกี่ยวกับจุดยืนดังกล่าว ทั้งในการปราศรัย

และการตอบคำถามกับสื่อมวลชน ทำให้เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่เกิดขึ้นในช่วงก่อนการเลือกตั้ง โดยในวันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 มีการปราศรัยครั้งใหญ่ของพรรคก้าวไกลก่อนการเลือกตั้งเพียง 2 วัน ที่ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย - ญี่ปุ่น) เขตดินแดง นายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ หัวหน้าพรรคและแคนดิเดตนายกรัฐมนตรีของพรรคก้าวไกล ได้ขึ้นปราศรัย และย้ำชัดถึงจุดยืนของพรรคก้าวไกล ว่าพรรคก้าวไกลไม่ต้องการที่จะจับมือกับชั่วอำนาจเดิม และคำตอบสุดท้ายที่ชัดเจน ตรงไปตรงมา คือ มีลุงไม่มีเรา จากการปราศรัยและการหาเสียงของพรรคก้าวไกลที่ได้ย้ำถึงจุดยืนดังกล่าวของพรรค จากการสัมภาษณ์นายวิศรุต สวัสดิ์ทวี ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคก้าวไกลในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดอุบลราชธานี กล่าวว่า ในช่วงแรกของการหาเสียง กระแสการแลนด์สไลด์ของพรรคคู่แข่งถือว่ามาแรงไม่ต่างจากพรรคก้าวไกล แต่จุดเปลี่ยนที่สำคัญได้เกิดขึ้นจากความชัดเจนกว่าของพรรคก้าวไกล ในเรื่องจุดยืนการไม่จับมือกับ 3 ป. และจุดยืนมีลุงไม่มีเรา ทำให้กระแสของพรรคก้าวไกลได้พุ่งสูงขึ้น แต่ในช่วงเดียวกันกระแสของพรรคคู่แข่งก็ได้ลดลงเรื่อย ๆ กลายเป็นกระแสของพรรคก้าวไกลพุ่งขึ้นแทน (สัมภาษณ์วันที่ 20 สิงหาคม 2566) โดยความชัดเจนนี้ถือเป็นจุดเปลี่ยนที่ทำให้กระแสของพรรคก้าวไกลมาแรงกว่าพรรคอื่น ๆ ในช่วงใกล้เลือกตั้ง ซึ่งจากกระแสมติของพรรคที่ได้เพิ่มมากขึ้นจากจุดยืนที่พรรคก้าวไกลมีส่งผลถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทำให้คะแนนเสียงของผู้สมัครในแต่ละเขตเลือกตั้งมีเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย จากความเชื่อมั่นและต้องการเปลี่ยนแปลงของประชาชน

ประการที่สอง อุดมการณ์ของพรรคก้าวไกล ซึ่งอุดมการณ์ของพรรคก้าวไกลมีความเชื่อมั่นว่ามนุษย์มีความชอบธรรมสูงสุดในการกำหนดอนาคตของตนเอง เชื่อมั่นในความเป็นไปได้ ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดและอำนาจรัฐต้องยึดโยงกับประชาชน อุดมการณ์ของพรรคก้าวไกลมีการให้ความสำคัญที่ประชาชนเป็นหลักและประชาชนเป็นใหญ่สำหรับพรรค จากการสัมภาษณ์นายวิศรุต สวัสดิ์ทวี ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคก้าวไกลในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดอุบลราชธานี กล่าวว่า การแสดงออกซึ่งอุดมการณ์และจุดยืนที่มีชัดเจนของพรรคก้าวไกลได้ส่งผลต่อการตัดสินใจในการลงคะแนนเสียงของประชาชนเป็นอย่างมาก (สัมภาษณ์วันที่ 20 สิงหาคม 2566) เพราะความชัดเจนในอุดมการณ์และจุดยืนของพรรคก้าวไกล ทำให้พรรคก้าวไกลชัดเจนตั้งแต่ต้นว่า ณ ตอนนี้เป็นรัฐบาลไม่ใช่เป้าหมายหลัก แต่กลับกลายเป็นการต่อสู้ทางความคิด เพื่อให้ประชาชนเข้าใจว่าการเมืองแบบใดที่ประชาชนต้องการ อาทิ ไม่มีการซื้อเสียง ที่ก้าวไกลพิสูจน์จากการเลือกตั้งให้เห็นแล้ว โดยการพังทลายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบ้านใหญ่ การชี้ให้เห็นตัวตนที่แท้จริงขององค์กรอิสระ บรรดาสมาชิกวุฒิสภา และกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมบางฉบับ สิ่งเหล่านี้ทำให้ประชาชนจำนวนมากที่ไม่สนใจทางด้านการเมืองต่างแสดงออกถึงความไม่พอใจของการเล่นเกมทางการเมืองของฝ่ายอนุรักษนิยม พรรคก้าวไกลทำให้ประชาชนจำนวนมากเข้าใจปัญหาในสังคมไทยได้ชัดเจนขึ้น ว่าอะไรคือสาเหตุหลักที่ทำให้สังคมตกต่ำลงเรื่อย ๆ และปัญหาความเดือนร้อนทางเศรษฐกิจของประชาชนที่ได้ประสบพบเจอมาตลอด ไม่ได้เกิดจากฝีมือของฝ่ายรัฐบาลเผด็จการสมัยของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เท่านั้น แต่แท้จริงแล้วคือ

ปัญหาเชิงโครงสร้างที่ถูกกดทับประชาชนส่วนใหญ่ในสังคมมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่ความเหลื่อมล้ำความยุติธรรม การใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรม การเลือกปฏิบัติ การมีอภิสิทธิ์ชนของชนชั้นนำ สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่ทำให้คนไทยที่ใกล้ชิดกับรัฐบาลทหารได้ผลประโยชน์มาก มีคำกล่าวว่า แท้จริงแล้วพรรคก้าวไกลควรขอบคุณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร บรรดาองค์กรอิสระต่าง ๆ ที่เผยให้เห็นความจริงทุกซอกทุกมุมจนทำให้ประชาชนทั่วไปตาสว่างกันทั้งแผ่นดิน ด้วยบทสรุปสั้น ๆ ว่า **“มีผู้ใหญ่ท่านหนึ่งบอกว่า....มันไม่เกี่ยวกับเรื่องจงรักภักดีอะไรหรอก....พวกมึงเล่นจะลดกองทัพ ลดนายพล ลดข้าราชการ ลดกฎหมาย ลดอำนาจ ลดทุนผูกขาด ลดทุกอย่างของอภิสิทธิ์ชน เพิ่มแค่อย่างเดียวคือภาษีคนรวย...ใครเขาจะเอามึง”** (สัมภาษณ์ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จังหวัดอุบลราชธานี วันที่ 20 สิงหาคม 2566) แท้จริงแล้วอุดมการณ์ของพรรคก้าวไกลต่างหากที่ทำให้กลุ่มผู้มีอำนาจเก่ากลัวพรรคก้าวไกลได้เป็นรัฐบาลและจะให้ทุกวิถีทางที่จะไม่ยอมให้พรรคก้าวไกลได้เป็นรัฐบาล

ประการที่สาม 300 นโยบายของพรรคก้าวไกลส่งผลต่อคะแนนเสียงของพรรคและของผู้สมัคร จากที่พรรคก้าวไกลได้ประกาศนโยบายหาเสียงเลือกตั้ง 300 นโยบาย และมี 9 เสาหลักนโยบายภายใต้นโยบาย **“การเมืองดี ปากท้องดี มีอนาคต”** โดย คุณศิริกัญญา ตันสกุล รองหัวหน้าพรรคก้าวไกลและทีมเศรษฐกิจพรรคก้าวไกล ได้อธิบายว่า นโยบายทั้งหมดของพรรคก้าวไกลมาจากแนวคิดที่ต้องการเห็นอนาคตที่พัฒนาของประเทศไทย คือ เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง มีเศรษฐกิจที่เจริญ มีความเท่าเทียมในสังคม โดยสังคมที่มีคุณภาพทุกคนจะต้องได้รับความเท่าเทียม ซึ่งตอบโจทย์กับสภาพสังคมไทยที่เราเห็นในทุกวันนี้ ตั้งแต่การเป็นประชาธิปไตยแบบใด ระบอบการเมืองที่ไม่ดี ซึ่งทุกอย่างล้วนเป็นอุปสรรคต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน จึงเป็นสิ่งที่พรรคก้าวไกลต้องแก้ เพื่อการเมืองดี ปากท้องดี มีอนาคต

ตารางที่ 1 ผลคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคอนาคตใหม่ พ.ศ. 2562 และพรรคก้าวไกล พ.ศ. 2566 เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดอุบลราชธานี

ชื่อพรรค	ชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง	คะแนน
พรรคอนาคตใหม่	นายบัณฑิต วิลามาศ	26,456
พรรคก้าวไกล	นายวิศรุต สวัสดิ์วร	31,112

ที่มา : ประกาศผลคะแนนสมาชิกการรวาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดอุบลราชธานี โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 2562.

(https://www.ect.go.th/ubonratchathani/ewt_dl_link.php?nid=425)

ตารางที่ 2 ตารางคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคอนาคตใหม่ พ.ศ. 2562 และพรรคก้าวไกล พ.ศ. 2566 เขตเลือกตั้งที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี

ชื่อพรรค	ชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง	คะแนน
พรรคอนาคตใหม่	นายสถาพร ศรีแย้ม	17,820
พรรคก้าวไกล	นายวันชัย มากมูล	31,052

ที่มา : ประกาศผลคะแนนสมาชิกการหาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดอุบลราชธานี โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 2566. (<https://official.ectreport.com/by-province>)

จากตารางเปรียบเทียบผลคะแนนเปรียบเทียบระหว่างพรรคอนาคตใหม่ พ.ศ. 2562 และพรรคก้าวไกล พ.ศ. 2566 เขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี จะเห็นได้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต พรรคก้าวไกล จังหวัดอุบลราชธานี ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2566 ได้รับคะแนนมากกว่าพรรคอนาคตใหม่ทั้ง 2 เขต แม้จะอยู่ในเขตเลือกตั้งเดียวกัน เนื่องจากด้วยมีเวลาในการหาเสียง การลงพื้นที่ (คณะกรรมการเลือกตั้งเป็นผู้พิจารณาคุณสมบัติ อนุมัติเร็ว ได้หาเสียงเร็ว) จึงทำให้พรรคก้าวไกลมีเวลาในการลงพื้นที่ได้มากกว่าพรรคอนาคตใหม่ ต่อมาคือเรื่องของการคัดผู้สมัครในแต่ละเขตของพรรคก้าวไกลในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2566 ที่ผ่านมา มีความรอบครอบมากกว่าพรรคอนาคตใหม่ในการเลือกตั้งเมื่อ พ.ศ. 2566 สิ่งเหล่านี้ อาจจะเป็นข้อพิสูจน์ว่า พรรคก้าวไกลมีเวลาในการเตรียมตัวมากกว่าพรรคอนาคตใหม่ในทุก ๆ ด้าน เหตุผลนี้จึงทำให้พรรคก้าวไกลได้รับความนิยมมากกว่าพรรคอนาคตใหม่ในการเลือกตั้งครั้งล่าสุด

1.2) ปัจจัยที่มาจากผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี

การที่พรรคก้าวไกลมีเวลาในการคัดเลือกคุณสมบัติผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อไม่ให้เกิดงูเห่าขึ้นซ้ำรอยเหมือนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อปี 2562 พรรคก้าวไกลจึงมีการคัดเลือกผู้สมัครที่รอบคอบกว่าพรรคอนาคตใหม่ ทำให้ได้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี ที่พร้อมจะทำงานเพื่อพี่น้องประชาชนอย่างแท้จริง ก่อนการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 ที่ผ่านมา มีการลงพื้นที่ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นทั้งเขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี ด้วยทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดด้วยที่พรรคก้าวไกลมีนายทุนพรรคคือ ประชาชน ต้องขยับลงพื้นที่ พบปะพูดคุยกับประชาชนทุกบ้าน โดยเข้าไปนำเสนอเกี่ยวกับนโยบายของพรรคก้าวไกลต่อพี่น้องประชาชนในพื้นที่และสิ่งที่ประชาชนจะได้รับหลังพรรคก้าวไกลได้เป็นรัฐบาล โดยการลงพื้นที่ใช้วิธีการแบ่งกลุ่มประชาชนออกเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อที่จะง่ายต่อการใช้ภาษาในการสื่อสาร โดยการพูดคุยสื่อสารต้องสังเกตว่าประชาชนที่อาศัยอยู่บ้านหลังนั้น ๆ มีความเชื่อมโยงอย่างไรเกี่ยวกับนโยบายของพรรคก้าวไกล ดูได้จากผู้ที่อาศัยอยู่ในบ้านมีกลุ่มอายุใดบ้าง และต้องให้

ความรู้อับประชาชนที่เกี่ยวข้องกับบัตรเลือกตั้งในปี 2566 ว่าบัตรเลือกตั้งเป็นอย่างไรและมีความแตกต่างอย่างไรกับบัตรเลือกตั้งเมื่อปี 2562 และสิ่งที่พรรคก้าวไกลทำให้กลุ่มการเมืองที่เป็นบ้านใหญ่ต่างคาดไม่ถึง รวมถึงนายทุนพรรคการเมืองต่าง ๆ ที่ต้องรับมือหรือปรับวิธีสู้กับนักการเมืองรุ่นใหม่ที่จะเข้ามาลงสมัครการเมือง และสิ่งที่พรรคก้าวไกลทำให้ประชาชนในพื้นที่เห็นก็คือ การเข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาชนในพื้นที่ของตนเอง ทำให้ประชาชนมีความสนิทชิดเชื้อกับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคก้าวไกล ลงไปช่วยเหลือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เป็นสิ่งที่พรรคการเมืองพรรคใหญ่หรือบ้านใหญ่คาดไม่ถึงว่าพรรคก้าวไกลจะทำได้ขนาดนี้ การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเข้าถึงประชาชนได้อย่างแท้จริง จึงทำให้ประชาชนที่เคยเลือกพรรคการเมืองเก่า เลือกที่จะหันมาเลือกพรรคก้าวไกลมากขึ้น ถึงแม้การเลือกตั้งที่ผ่านมาเมื่อปี 2566 เขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 4 พรรคก้าวไกล จังหวัดอุบลราชธานี จะไม่ชนะการเลือกตั้งก็ตาม แต่สิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความพร้อมของพรรคก้าวไกลที่จะเข้าไปทำงานเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง สิ่งเหล่านี้สื่อให้เห็นว่าอีก 4 ปี ข้างหน้าจะมีกลุ่ม New Voter เกิดขึ้นอีกจำนวนมาก ถ้าพรรคก้าวไกลยังคงรักษารฐานคะแนนในพื้นที่ของตนเองได้อย่างสม่ำเสมอ

การหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคก้าวไกลในเขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี การหาเสียงของพรรคก้าวไกล มีทรัพยากรที่น้อยจึงทำให้ต้องใช้ทรัพยากรมากมายให้มีประสิทธิภาพที่สุด เช่น ต้องขยันลงพื้นที่ ป้ายหาเสียงน้อย รถหาเสียงน้อย เป็นต้น จึงเน้นไปที่การเดินเท้าเป็นหลัก ซึ่งออกจากบ้านตั้งแต่เช้าและกลับบ้านดึกทุกวัน สิ่งเหล่านี้คือ วิธีการหาเสียงที่แตกต่างจากพรรคอื่น ๆ แต่มีพรรคการเมืองบางพรรคที่มีการ discredit กันบ้าง และมีบางพรรคที่ใช้ระบบการแจกเงินก็มี หรือใช้ระบบหวัคคะแนนจัดตั้ง เช่น ผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นต้น สิ่งสำคัญคือ ความจริงใจ ความตั้งใจ และจะได้ทราบได้อย่างไรว่าจริงจังหรือจริงใจ คือ ต้องทำงานในสภาพที่ย่ำแย่ที่สุด จะทำให้ประชาชนเห็นถึงความตั้งใจของผู้สมัคร จริง ๆ มีเทคนิคมากมายจากผู้สมัครที่ชนะการเลือกตั้งแล้วได้เข้าไปอยู่ในสภาจำนวน 151 คน จะมีการนำข้อมูลต่าง ๆ หรือความคิดมาแลกเปลี่ยนกัน ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ในการทำงานในครั้งต่อไปได้

1.3) ปัจจัยด้านความต้องการของประชาชน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ต้องการเปลี่ยนแปลงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ชนะการเลือกตั้งมาหลายสมัย

การที่ผู้สมัครรับเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี จะปฏิเสธไม่ได้เลยว่าประชาชนมีส่วนร่วมอย่างมากในการลงคะแนนเสียงของประชาชนในพื้นที่เลือกตั้งของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของสื่อ Social media ที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมากส่งผลให้เกิดหวัคคะแนนธรรมชาติต่าง ๆ ที่มีการผลิต Content ออกมาเผยแพร่ให้ประชาชนได้รู้จักเกี่ยวกับพรรคก้าวไกลรวมถึงไปถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วย รวมไปถึงการช่วยผู้สมัครหาเสียงทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รับคะแนนค่อนข้างสูง สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่ากระแสของพรรคก้าวไกลไม่ได้มีแค่ตัวแคนดิเดตนโยบาย แต่รวมไปถึงหวัคคะแนนธรรมชาติด้วย สื่อให้เห็นว่าประชาชนที่ออกช่วยพรรคก้าว

ไกลในเรื่องต่าง ๆ ประชาชนต้องการความเปลี่ยนแปลงจริง ๆ ยิ่งใกล้วันเลือกตั้งเข้ามาเท่าไรกระแสตอบรับยิ่งมากขึ้น และมีการคาดการณ์ว่าพื้นที่นั้นแตกแล้ว ซึ่งดูได้จากมวลชนที่ไปเข้าร่วมฟังการปราศรัยในจังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 มีประชาชนเข้าร่วมฟังปราศรัยราว ๆ 8,000 คน เป็นที่ประจักษ์ว่าประชาชนมีการให้ความสนใจเป็นอย่างมาก โดยมีประชาชนเข้าร่วมทุกช่วงอายุ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเขตที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 4 พรรคก้าวไกล จังหวัดอุบลราชธานี มีการแสดงวิสัยทัศน์หรือจุดยืนทางการเมืองให้ประชาชนที่มาเข้าร่วม

1.4) ปัจจัยด้านกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคม ความสั่นไหวกับระบบการเมืองและสังคมแบบเดิมๆ รวมทั้งการเพิ่มขึ้นของกลุ่มคนรุ่นใหม่

พบว่า ประการแรก การเลือกตั้งปี 2566 สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหลายประการ โดยปฏิเสธไม่ได้ว่าสื่อ social media เข้ามามีอิทธิพลต่อการเลือกตั้ง การรับรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ทั้งก่อนและหลังเลือกตั้งรวมไปถึงการหาเสียงของพรรคการเมือง เรียกได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในเรื่องกระแสการเลือกตั้ง การสร้างคะแนนเสียงผ่าน social media จนเกิดคำว่า “หวัคเณนธรรมชาติ” การอยู่ทุกที่ในโซเชียลมีเดีย จนเกิดหวัคเณนธรรมชาติและกลายเป็นเรื่องของการบอกต่อ และมองเห็นความเป็นไปได้ทางการเมือง ทำให้เกิดความรู้สึกร่วมและอยากจะอาสาเป็นส่วนหนึ่ง ที่ทำให้พรรคก้าวไกลได้เข้าสภา เมื่อพูดถึงหวัคเณนมักจะถูกขึ้นว่าเป็นกลุ่มคนที่พรรคการเมืองหรือผู้สมัครเลือกตั้งจัดตั้งขึ้นมาในเขตเลือกตั้งนั้นเพื่อทำหน้าที่หาคะแนนเสียง แต่สิ่งที่เกิดขึ้นในการเลือกตั้งปี 2566 เป็นปรากฏการณ์ใหม่ ที่เรียกว่า “หวัคเณนธรรมชาติ” คือผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เป็นผู้สนับสนุน หรือผู้ที่ชื่นชอบพรรคการเมืองนั้น ๆ ด้วยความสมัครใจ จะมีการผลิต content เพื่อเผยแพร่ผ่านช่องทางโซเชียลของตนเอง ไม่ว่าจะเป็น creator ที่เข้ามามีบทบาทในการสร้างคอนเทนต์เกี่ยวกับการเมือง มีการสร้างคอนเทนต์เชิญเหล่าแคนดิเดตนายก และตัวแทนจากพรรคการเมือง มานั่งพูดคุย แชร้มุมมองการบริหาร และวิสัยทัศน์ในอนาคตประเทศไทย รวมถึงการช่วยหาคะแนนเสียงที่มาจากหวัคเณนธรรมชาติ และความตื่นตัวในการเลือกตั้ง ช่วยแชร์ข้อมูลข่าวสาร บอกต่อนโยบายจุดยืนของพรรคก้าวไกลให้คนรอบข้างได้รับรู้ ความร่วมมือจากประชาชน ทำให้กระแสและความนิยมของพรรคก้าวไกลดีขึ้นเรื่อย ๆ ในทุกช่องทาง ในการเลือกตั้งปี 2566 สื่อโซเชียลเข้ามามีบทบาทต่อการเลือกตั้งอย่างมาก หวัคเณนธรรมชาติคือคนที่สามารถถ่ายทอดนโยบายพรรคช่วยกระจายข่าวทุกช่องทาง และมีการช่วยอธิบายข้อเท็จจริง ให้กับคนที่เข้าใจนโยบายคลาดเคลื่อน หรือการหาเสียงช่วยพรรคการเมืองได้เป็นอย่างดี ทำให้พรรคก้าวไกล ได้คะแนนเสียงค่อนข้างสูงในหลาย ๆ เขต และสื่อโซเชียลยังเป็นที่สร้างกระแสความนิยมให้พรรคการเมืองหรือนักการเมืองอีกด้วย

ประการที่สอง กระแสของพรรคก้าวไกลที่พุ่งแรง สะท้อนให้เห็นว่าประชาชนต้องการความเปลี่ยนแปลง ตามสโลแกน “เลือกก้าวไกล ประเทศไทยไม่เหมือนเดิม” พรรคก้าวไกลมีจุดยืนทาง

การเมืองที่ชัดเจนตั้งแต่แรก มีนโยบายที่โดดเด่น แตกต่างจากพรรคการเมืองอื่น เพราะพูดถึงระบบโครงสร้างจัดทุนผูกขาด ปฏิรูปกองทัพ ยกเลิกการเกณฑ์ทหาร การแก้ไขรัฐธรรมนูญ รวมทั้งการแก้ไขมาตรา 112 ซึ่งพรรคอื่นไม่กล้าพูดถึง กลายเป็นจุดแข็งของพรรค นอกจากมีนโยบายที่โดดเด่น มีความชัดเจนในเรื่องจุดยืน พรรคก้าวไกลยังให้ความสำคัญกับพลังโซเชียล สื่อก้าวไกลสามารถเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่น โดยเฉพาะ “New Voter” และประชาชนทั่วไป สื่อออนไลน์ลงลึกไปถึงระดับเด็กประถม และยังมีอิทธิพลต่อพ่อแม่ปู่ย่าตายาย ที่ชักชวนให้ครอบครัวเลือกพรรคก้าวไกล องค์ประกอบเหล่านี้ทำให้พรรคก้าวไกลมาแรง กระแสดีทั้งในโซเชียลและในพื้นที่ ซึ่งตรงกับทิศทางผลโพลในหลายสำนัก

ประการที่สาม การมีส่วนร่วมของคนรุ่นใหม่ ที่มีความคิดเสรีนิยมเป็นพื้นฐาน และมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนมนุษย์ มีบทบาทอย่างมากในการขับเคลื่อนทางการเมือง ทำให้การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นจุดเปลี่ยนของประเทศไทย ประชาชนค่อนข้างที่จะหวังกับการเลือกตั้งในครั้งนี้เป็นอย่างมาก 8 ปีที่ผ่านมาที่มีนายกรัฐมนตรีคนเดิม ทำให้หลายคนรู้สึกเบื่อหน่ายกับสภาวะสังคมที่ล้มตาอำปากไม่ได้ เพราะฉะนั้น “การเลือกตั้ง” เหมือนเป็นโอกาสให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนใหม่ ประชาชนจึงให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งครั้งนี้อย่างมาก ปี 2562 มีประชาชนส่วนหนึ่งรู้สึกว่า อยากจะเลือกตั้ง แต่ตอนนี้มีจุดที่น่าสนใจเพิ่มมากขึ้นไปอีก คนเริ่มให้ความสำคัญกับนโยบายมากกว่าการออกมาขายฝันของนักการเมือง ในการหาเสียง จะเห็นได้ว่าแต่ละพรรคเน้นนโยบายที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น เห็นได้จากป้ายหาเสียงที่น่าเสนอเข้าใจง่าย จับต้องได้ มากกว่าเน้นตัวผู้สมัครหรือพรรคการเมืองเหมือนในอดีต สิ่งนี้สะท้อนว่าคนมองปัญหาและสนใจการแก้ไขปัญหาของแต่ละพรรคมากขึ้น เข้าใจว่าเป็นการเลือกตั้งหาผู้นำและตัวแทนเข้าไปแก้ปัญหาในสังคมมากกว่าการเลือกแค่คน หรือพรรคการเมืองที่ชอบเหมือนครั้งในอดีตที่ผ่านมา ๆ มา คนแต่ละรุ่นยืนอยู่บนชุดความคิด ประสบการณ์ของตัวเอง ประโยชน์เฉพาะหน้า และผลประโยชน์ในอนาคตที่เหมือนกัน

Baby Boomer and Silent Generation เป็นกลุ่มเดียวกัน ผ่านประวัติศาสตร์การเมืองและสังคมคล้ายกัน ทัศนคติทางสังคมมีแนวโน้มไปทางกลุ่มอนุรักษ์นิยม มองถึงทัศนคติทางการเมืองมีความแตกต่างกัน คือ จะมีกลุ่มที่ความคิดไปทางกลุ่มเสื้อแดง หรือประชาธิปไตย และมีอีกกลุ่มที่ความคิดไปทางอนุรักษนิยม ทำให้พฤติกรรมทางการเมืองที่แบ่งค่อนข้างชัดเจน

กลุ่มเจนแซด X และ Y มีความคิดที่คล้ายกัน คนกลุ่มนี้เจอกับประชาธิปไตยที่ไม่เสถียรภาพ และไม่มีประสิทธิภาพ เคยเจอกับประชาธิปไตยแบบเบ็ดเสร็จ มีประสิทธิภาพแต่เต็มไปด้วยปัญหา ในช่วงสมัยของรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตร ตอนนั้นก็เห็นเผด็จการภายใต้รัฐบาลทหารและการเลือกตั้งที่ไม่เป็นประชาธิปไตยเต็มใบ ตลอด 8 ปี ทำให้ความคิดทัศนคติทางการเมืองค่อนข้างแบ่งแยก แต่ยังมีพฤติกรรมทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงตลอด นอกจากนี้ต้องเผชิญกับการผลักดันในระบบเศรษฐกิจ จึงมองว่าการเปลี่ยนแปลงเพียงผู้นำไม่เพียงพอ ต้องเปลี่ยนไปถึงโครงสร้างทั้งหมด เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศ

กลุ่มอัลฟา Z และ Y ตอนบน ความคิด ทศนคติทางการเมืองมีแนวโน้มไปทางเสรีนิยมมากกว่าอนุรักษนิยม ในทางสังคมเป็นในทางเสรีนิยมเกือบทั้งหมด เดิมทีมาท่ามกลางความวุ่นวายและความขัดแย้งทางการเมือง กลุ่มนี้ไม่ได้มีประสบการณ์ในช่วงที่เศรษฐกิจเฟื่องฟู หรือช่วงประชาธิปไตยไร้เสถียรภาพในอดีต แต่กลับต้องเผชิญความวุ่นวายทางการเมือง ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วง 8 ปี จึงต้องการเห็นประเทศเคลื่อนไปข้างหน้าสู่สังคมที่เป็นประชาธิปไตย เป็นกลุ่มเลือกตั้งครั้งแรก จะคาดหวังรูปแบบการเลือกตั้งได้ยาก ดูเหมือนจะเน้นไปทางเสรีนิยมก่อนไปทางก้าวไกลมากกว่า

ประการที่สี่ หัวหน้าพรรคก้าวไกลมีผลต่อการลงคะแนนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ยุคนี้เป็นยุคแห่งสังคมข่าวสาร สื่อออนไลน์ต่าง ๆ การติเบต การแสดงวิสัยทัศน์ บุคลิกภาพ ถูกถ่ายทอดผ่านสื่อ และสื่อทุกช่องมีการถ่ายทอดสดติเบต มีประชาชนให้ความสนใจจำนวนมาก เพราะฉะนั้นการตัดสินใจของ “New Voter” จะดูตัวของผู้สมัครโดยเฉพาะแคนดิเดตนายกรัฐมนตรีเป็นอันดับแรก ๆ ที่จะเลือก อย่างไรก็ตาม นายพิธา ล้มเจริญรัตน์ ในฐานะแคนดิเดตนายกเพียงหนึ่งเดียวของพรรคก้าวไกล ไม่ใช่แค่การเมือง ซึ่งเป็นได้ทั้งนักวิชาการที่มีความรู้ มีระบบการจัดการทางความคิดที่ดี สังเกตได้จากการอธิบายต่าง ๆ สิ่งยาก ๆ ก็สามารถอธิบายให้เข้าใจง่ายได้ ความชื่นชอบ การซัพพอร์ตของประชาชน สิ่งเหล่านี้คือเป็นภาพที่ดีต่อพรรคก้าวไกล ประชาชนส่วนใหญ่ร่วมแสดงความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ ดีใจและยินดีกับการเลือกตั้งที่จะได้คนรุ่นใหม่ที่มีอุดมการณ์มาบริหารประเทศ และอยากเห็นการเปลี่ยนแปลงของประเทศให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น เสี่ยงบนโซเซี่ยลที่มีต่อความนิยม ความชื่นชอบในตัว นายพิธา ล้มเจริญรัตน์ และ พรรคก้าวไกล ได้แปรเปลี่ยนเป็นคะแนนเสียงจริงให้แก่พรรคก้าวไกล และยังส่งผลไปถึงคะแนนเสียงของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง

ประการที่ห้า ลักษณะสภาพสังคม ในเขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี กล่าวคือ มีลักษณะทั้งที่เป็นชุมชนย่านธุรกิจ ชุมชนเมืองย่านที่อยู่อาศัย ชุมชนเขตเมืองกึ่งชนบท ชุมชนน้ำท่วมถึง ชุมชนแออัดและชุมชนบ้านจัดสรร ซึ่งการแบ่งลักษณะและเขตชุมชนนั้นได้กำหนดแบ่งตามลักษณะพื้นที่ประวัติความเป็นมาและความสัมพันธ์ในชุมชนของประชาชนแบ่งเป็น 28 ชุมชน มีคณะกรรมการชุมชนทำหน้าที่บริหารกิจการของชุมชน มีกลุ่มออมทรัพย์ องค์กรทุนชุมชน อาสาสมัครผู้นำชุมชนด้านต่าง ๆ

2. มุมมองของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้ง 4 ที่มีผลต่อนโยบายของพรรคก้าวไกล จังหวัดอุบลราชธานี

มุมมองของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้ง 4 ที่มีผลต่อนโยบายของพรรคก้าวไกล จังหวัดอุบลราชธานี ประชาชนส่วนใหญ่พูดถึงเรื่องปากท้องและเศรษฐกิจเป็นสำคัญ กล่าวคือประชาชนเชื่อว่าการเมืองคือ พื้นฐานสำหรับทุกอย่าง สำหรับทุกนโยบาย ถ้าการเมืองดีจะเป็นพื้นฐานทางโอกาสในการต่อยอดทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ปากท้อง การศึกษา และเศรษฐกิจ ถ้าต้องการที่จะแก้ปัญหาเรื่องเศรษฐกิจปากท้องจริง ๆ ก็ต้องมีการจัดสรรงบประมาณให้ตอบโจทย์ปัญหาต่าง ๆ ของคน

ในพื้นที่ และในพื้นที่ที่จะพบปัญหาแตกต่างกันออกไป ประชาชนเชื่อว่าถ้าเลือกพรรคก้าวไกลเข้าไปทำงานก็จะสามารถทำสิ่งเหล่านี้ได้ ก็จะต่อเนื่องมาถึงการแก้ปัญหาเศรษฐกิจได้ด้วยเช่นกัน แต่กลับกัน ถ้าการเมืองไม่ดี การเมืองไม่นิ่ง ก็จะไม่สามารถแก้ปัญหาใด ๆ ได้เลยในประเทศไทย เหตุผลที่ประชาชนเลือกพรรคก้าวไกลคือ ราคาผลผลิตตกต่ำ ต้องการที่จะเปลี่ยนผู้บริหาร จึงอยากให้โอกาสพรรคก้าวไกลได้ลองทำงาน อย่างไรก็ตามถึงแม้จะมีหลายด้าน แต่หลัก ๆ คือ ในด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก ประชาชนมีความต้องการให้แก้ไขปัญหามูลค่าของเศรษฐกิจ ที่เข้าถึงชุมชนให้มากขึ้นกว่าเดิม โดยต้องการให้พรรคก้าวไกลนำนโยบายที่เสนอต่อประชาชนมาผลักดันต่อให้ประสบความสำเร็จในระดับชุมชน ซึ่งอยากให้เน้นไปในด้านแก้ไขค่าครองชีพสูง ปัญหารายได้ตกต่ำและรวมไปถึงแก้ปัญหาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นกว่าเดิม ประชาชนมองว่าถึงแม้นโยบายที่พรรคก้าวไกลเสนอมานั้นจะทำได้หรือไม่ได้ แต่ประชาชนก็ยังมีความหวังในตัวนโยบายของพรรคก้าวไกล และมองว่าพรรคก้าวไกลที่นำเสนอต่อประชาชนนั้น นโยบายที่นำเสนอสามารถที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นต่าง ๆ ในระดับชุมชนหรือท้องถิ่นได้จริง แต่ยังมีประชาชนบางกลุ่มที่ยังมองว่าพรรคก้าวไกลเป็นพรรคการเมืองหน้าใหม่ อาจจะไม่ใช่ถึงแก่นแท้ของปัญหาได้จริง เพราะเป็นพรรคการเมืองใหม่และมีนักการเมืองหน้าใหม่อีกด้วย อาจจะไม่ใช่ใจปัญหาของประชาชนได้แท้จริง มากกว่าพรรคการเมืองที่เคยแก้ไขปัญหาได้ในระดับท้องถิ่นหรือชุมชน ประชาชนส่วนใหญ่ยังต้องการนโยบายที่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วและตรงจุด การที่จะแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดจะต้องมีนโยบายที่มีความสอดคล้องกับบริบทในพื้นที่นั้น ๆ ก่อนที่ประชาชนจะตัดสินใจเลือกพรรคก้าวไกล ได้ศึกษาข่าวสารในเรื่องของนโยบายพรรค เพื่อประกอบการตัดสินใจว่าพรรคก้าวไกลจะสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิมได้

ประชาชนให้เขตพื้นที่เลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี ที่ตัดสินใจเลือกพรรคก้าวไกลจากข้อมูลคือ ประชาชนจะดูนโยบายเป็นอันดับแรกกว่านโยบายของพรรคเกี่ยวข้องกับความต้องการของประชาชนมากน้อยเพียงใด จากนั้นจะนำมาเปรียบเทียบกับพรรคการเมืองต่าง ๆ ว่ามีความคล้ายหรือเหมือนอย่างไรในตัวแบบของนโยบาย รวมไปถึงรายละเอียดต่าง ๆ ในตัวของนโยบายนั้น ๆ ด้วย จากนั้นนำข้อมูลเหล่านี้มาพิจารณาเพื่อประกอบการตัดสินใจว่านโยบายของพรรคก้าวไกลมีความเป็นไปได้ดีกว่าพรรคอื่น ๆ มากกว่า

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อกระแสนิยมของพรรคก้าวไกลในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. 2566 : กรณีศึกษาเขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 4 ผลการศึกษาค้นพบว่า (1) กระแสนิยมของผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประกอบไปด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ (1.1) ปัจจัยด้านกระแสนิยมที่มาจากพรรค กระแสพรรคเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ช่วยหนุนเสริมทำให้ผู้สมัครพรรคก้าวไกลได้รับความนิยมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดอุบลราชธานี

พ.ศ. 2566 กระแสพรรครวมถึงกระแสความนิยมในตัวหัวหน้าพรรคก้าวไกล คือ คุณพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ กระแสความนิยมจากแนวนโยบายของพรรค และภาพลักษณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวกับพรรคก้าวไกล (1.2) ปัจจัยด้านตัวบุคคลผู้สมัคร กระแสความนิยมที่เกิดขึ้นจากตัวผู้สมัคร โดยผู้สมัครจะต้องแสดงบทบาท ทำกิจกรรม ลงพื้นที่ให้ประชาชนรับรู้อย่างต่อเนื่องด้วย จึงจะทำให้ผู้สมัครจากพรรคก้าวไกลบุคคลนั้นมีโอกาสชนะการเลือกตั้ง (1.3) ปัจจัยด้านความต้องการของประชาชน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ต้องการเปลี่ยนแปลงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ชนะการเลือกตั้งมาหลายสมัย (1.4) ปัจจัยด้านกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคม ความสั่นไหวกับระบบการเมืองและสังคมแบบเดิม ๆ รวมทั้งการเพิ่มขึ้นของกลุ่มคนรุ่นใหม่ เป็นต้น (2) มุมมองของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 4 ที่มีต่อแนวนโยบายของพรรคก้าวไกล จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ประชาชนมีความหวังในตัวนโยบายของพรรคก้าวไกล และมองว่านโยบายที่นำเสนอจะสามารถแก้ปัญหาในเชิงโครงสร้างทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศได้

การอภิปรายผล

งานศึกษาเรื่องนี้ สอดคล้องกับงานการศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรม การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2566 จังหวัดอุบลราชธานี ของประเทือง ม่วงอ่อน (2567) ที่พบว่า กระแสพรรคฝ่ายอนุรักษนิยม คือ พรรคภูมิใจไทย พรรครวมไทยสร้างชาติ พรรคพลังประชารัฐ และพรรคประชาธิปัตย์ ถูกลดทอนความนิยมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้มากขึ้นเรื่อยๆ ผู้สมัครที่สังกัดพรรคเหล่านี้ได้ปรับตัวโดยพยายามสลัดภาพลักษณ์ของการสังกัดพรรคเหล่านั้นออกไป เช่น การเน้นชูเฉพาะตัวบุคคล การไม่พูดถึงพรรคหรือแนวนโยบายของพรรคในช่วงการปราศรัยหาเสียง การลดขนาดโลโก้พรรคในป้ายหาเสียง กระทั่ง ตัดโลโก้พรรคออกไปในป้ายหาเสียง การเน้นย้ำขอให้ประชาชนเลือกตนไว้ใช้งาน ส่วนแบบบัญชีรายชื่อให้ประชาชนเลือกตามที่ประชาชนต้องการ เป็นต้น

ปรากฏการณ์ของพรรคก้าวไกล กับการท้าทายอิทธิพลของกลุ่มบ้านใหญ่หรือกลุ่มตระกูลนักการเมืองในจังหวัดอุบลราชธานี มีข้อค้นพบว่า การผูกขาดทางการเมืองหรือการชนะการเลือกตั้งโดยกลุ่มตระกูลหรือบ้านใหญ่ จะไม่สามารถทำได้ง่ายตายอีกต่อไป กล่าวคือ แม้จะเป็นกลุ่มตระกูลหรือมาจากบ้านใหญ่ ก็จำเป็นต้องสังกัดพรรคที่ประชาชนชื่นชอบด้วย ต้องลงพื้นที่ช่วยเหลือตอบสนองความต้องการของประชาชน การโฆษณาสร้างภาพลักษณ์ให้ประชาชนเกิดการรับรู้ทางการเมืองตลอดเวลา การคาดหวังพึ่งบารมีอาศัยชื่อเสียงเก่าๆ จะไม่หนุนเสริมให้สำเร็จอีกต่อไป อาทิ กรณีการขึ้นมาท้าทายกับผู้สมัครจากตระกูลกัลป์ดินันท์ ในเขตเลือกตั้งที่ 1 โดยผู้สมัครจากพรรคก้าวไกล สะท้อนให้เห็นว่า ภูมิทัศน์ทางการเมืองในจังหวัดอุบลราชธานีได้เกิดการเปลี่ยนแปลงแล้วอย่างชัดเจน

การพยายามเจาะพื้นที่ฐานเสียงเดิมของพรรคเพื่อไทย โดยพรรคการเมืองใหม่ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้ โดยเฉพาะพรรคฝั่งอนุรักษนิยม คือ พรรคภูมิใจไทย หรือพรรคการเมือง

ใหม่ๆ เช่น พรรคเพื่อไทยรวมพลัง ในเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี มีต้นทุนจำนวนมหาศาล มูลค่าการซื้อเสียงสูงกว่าคู่แข่งอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม การจ่ายเงินซื้อเสียงที่เหนือคู่แข่งเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถเป็นปัจจัยตัดสิน หรือเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นและเพียงพอ (Necessary and Sufficient Conditions ; NSC) ที่จะทำให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งในจังหวัดอุบลราชธานี การซื้อเสียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะยืนยันว่าผู้สมัครท่านนั้นจะชนะการเลือกตั้งโดยอัตโนมัติ หากยังขึ้นอยู่กับความนิยมในปัจจัยส่วนบุคคล การลงพื้นที่อย่างต่อเนื่องยาวนานอย่างน้อย 2-3 ปี และปัจจัยอื่นๆ ที่จะกลายเป็นข้ออ้างของประชาชนผู้รับเงินซื้อเสียงอย่างสอดรับหนุนเสริมกันด้วย อย่างไรก็ตาม การซื้อสิทธิขายเสียงทำได้ยากในเขตเทศบาลนคร เทศบาลเมือง อาทิ เขตเทศบาลนครอุบลราชธานี เทศบาลเมืองวารินชำราบ ฯลฯ จึงทำให้ผู้สมัครจากพรรคก้าวไกลที่ไม่พบการซื้อสิทธิขายเสียง มีโอกาสทำคะแนนสู้กับผู้ชนะการเลือกตั้ง (ประเทือง ม่วงอ่อน, 2567)

ข้อเสนอแนะ

กระแสพรรคเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยทำให้ผู้สมัครพรรคก้าวไกลได้รับความนิยม แต่กระแสบุคคล ตัวผู้สมัครจะต้องแสดงบทบาท ทำกิจกรรม ลงพื้นที่ให้ประชาชนรู้จักอย่างต่อเนื่องด้วย จึงจะทำให้ผู้สมัครจากพรรคก้าวไกลบุคคลนั้นมีโอกาสชนะการเลือกตั้ง

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

BBC NEWS ไทย. (2566). วิเคราะห์ : X,Y หรือ Z Gen ไหน จะชี้ขาดผลเลือกตั้ง. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2566, จาก

<https://www.bbc.com/thai/articles/cn32zyv9nr2o?fbclid=IwAR2MrK-6gk->

ประเทือง ม่วงอ่อน. (2567). การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมทางการเมืองเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2566 จังหวัดอุบลราชธานี. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า

ภิเชก ชัยนิรันดร์. (2553). การตลาดแนวใหม่ผ่าน Social media. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.

วิสุทธิ โพธิ์แทน. (2544). การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองไทย. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.

สมพันธ์ เดชะอิก. (2553). การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองในการออกเสียงประชามติและพฤติกรรมทางการเมืองเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2550 : จังหวัดขอนแก่น. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า. สืบค้นจาก

https://kpi.ac.th/media/pdf/M10_89.pdf

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุบลราชธานี. (2566). ผลคะแนนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี พ.ศ. 2566 ของจังหวัดอุบลราชธานี เขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 4. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2566, จาก
<https://www.ect.go.th/ubonratchathani>

Translated References

- BBC NEWS. (2023). Analysis : Generation X, Generation Y, Generation Z, Voting Behavior. Retrieved September 19, 2023 from
<https://www.bbc.com/thai/articles/cn32zyv9nr2o?fbclid=IwAR2MrK-6gk->
- Chainirun, P. (2010). Social Media Marketing. Bangkok : Se-Education Public Company Limited.
- Moung-On, P. (2024). Political movement and voting behaviors of members of Thailand's House of Representatives in 2023 Ubon Ratchathani. Bangkok : King Prajadhipok's Institute.
- Office of The Provincial Election Commission of Ubonratchathani. (2023). Election result of General elections Members of the House of Representatives's B.E. 2023 in Ubon Ratchathani Province : Constituency 2 and Constituency 4. Retrieved July 11, 2023, from <https://www.ect.go.th/ubonratchathani>
- Photat, V. (2001). Activities of Thai Political Parties. Nonthaburi : King Prajadhipok's Institute.
- Techaathik, S. (2010). Political movement and voting behaviors of Referendum and elect Members of the House of Representatives's B.E. 2007 : Khon Kaen Province. Bangkok : The office of Research and development, King Prajadhipok's Institute. Retrieved from https://kpi.ac.th/media/pdf/M10_89.pdf